

Vergaderjaar 2022–2023

27 925

Bestrijding internationaal terrorisme

Nr. 918

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 november 2022

Conform toezegging aan de vaste commissie voor Defensie¹, informeer ik u hierbij over de voortgang van de compensatieprojecten voor de gemeenschap in Hawija, Irak. Deze brief volgt op de brief van 22 april 2022 (Kamerstuk 27 925, nr. 899). Ik ga hieronder in op de uitvoering van de opgestelde plannen en de specifieke besteding van de toegezegde middelen.

Vergoeding getroffen gemeenschap Hawija

Op 15 december 2020 is de Kamer geïnformeerd dat door een tweetal gerenommeerde organisaties in opdracht van Nederland projecten worden uitgevoerd ten gunste van de gemeenschap in Hawija, die in de nacht van 2 op 3 juni 2015 werd getroffen door een Nederlandse wapeninzet (Kamerstuk 27 925, nr. 766). Het betreft projecten van de *International Organization for Migration* (IOM) en het *United Nations Development Programme* (UNDP) – *Funding Facility for Stabilization* (FFS).

Project IOM

Het contract met IOM is in april 2021 ondertekend en in mei 2021 is het project gestart. Het project heeft een looptijd tot en met 31 oktober 2022. De hoofddoelstelling van het project is bij te dragen aan het post-conflict herstel van het district Hawija, door de infrastructuur te herstellen ter bevordering van het economisch herstel, door het scheppen van werkgelegenheid en het herstel van basisvoorzieningen. De lokale gemeenschap en autoriteiten worden nauw bij iedere stap van het proces betrokken, om het project zo goed mogelijk te laten aansluiten op de behoeften van de begunstigden.

¹ Brief van de vaste commissie voor Defensie van 1 februari 2022.

Het project van IOM bestaat grofweg uit drie componenten: herstel van de industriële infrastructuur, herstel van de landbouwinfrastructuur en puinruimen in de industriële zone. Met betrekking tot het herstel van de industriële infrastructuur had IOM aanvankelijk ± 170 bedrijfspanden (waaronder winkels, showrooms, werkplaatsen) geïdentificeerd voor herstelwerkzaamheden. Dit is gedurende deze rapportageperiode naar boven bijgesteld naar ± 260. Dat was mogelijk omdat er financiële middelen konden worden overgeheveld vanuit het bedrag dat aanvankelijk was begroot voor herstel van de landbouwinfrastructuur (zie hieronder). Alle eigenaren van de bedrijfspanden ontvangen van IOM een subsidiebedrag waarmee zij het herstel binnen een bepaalde termijn kunnen uitvoeren. Inmiddels hebben 60 van de 260 pandeigenaren de herstelwerkzaamheden volledig afgerond, waardoor deze bedrijven nu weer volledig operationeel zijn. IOM verwacht dat de overige 200 pandeigenaren de herstelwerkzaamheden in oktober af kunnen ronden.

Parallel hieraan werkt IOM aan herstel van de landbouwinfrastructuur. IOM heeft in de vorige periode meerdere focusgroepen en *key informant* interviews georganiseerd om de behoeften van de gemeenschap te identificeren. Hieruit kwam naar voren dat de huidige landbouwinfrastructuur ontbrekende en/of beschadigde sluizen bevat, wat de distributie en stroming van het irrigatiewater beïnvloedt. IOM heeft uiteindelijk zeven projecten kunnen identificeren, inclusief het herstel van drie verschillende irrigatiekanalen in Hawija middels het leveren en installeren van nieuwe sluisdeuren en hijssystemen. Ook zullen twintig winkelpanden op de lokale groentemarkt worden hersteld om de afzet van producten te bevorderen. Omdat er minder projecten konden worden geïdentificeerd dan aanvankelijk was voorzien, is het begrootte bedrag voor deze projecten naar beneden bijgesteld. Via een *cash-for-work* (CfW) programma zullen naar verwachting 180 mensen aan deze projecten werken. Op basis van het huidige projectvoorstellen, verwacht IOM circa 1500 begunstigden (werknemers in de agrarische productieketen).

Voor het puinruimen in de industriële zone is in mei 2022 een CfW-programma van start gegaan, waaraan 220 mensen meewerken. Vanaf mei is men aan de slag gegaan met het fijnmaken, sorteren en voorbereiden van puin voor verwerking in de puinruimer. De werkzaamheden vinden plaats op twee door de autoriteiten veilig verklaarde locaties met inachtneming van de veiligheid en beveiliging van de arbeiders. Uiteindelijk zullen twee grote delen van het industriegebied door deze werkzaamheden van puin worden vrijgemaakt. Het verwerkte puin kan vervolgens onder meer worden gebruikt door de gemeente voor de aanleg van wegen.

Project UNDP

Het contract met UNDP/FSS is in juli 2021 ondertekend. De projectuitvoering is daaropvolgend gestart. De hoofddoelstelling van het project is het verbeteren van het elektrische distributienetwerk van Hawija, ten gunste van het industriegebied en de omliggende woonwijk. Het project van UNDP bestaat uit twee componenten. Enerzijds werkzaamheden aan het elektriciteitsdistributienetwerk, anderzijds het installeren van een extra mobiel onderstation. Dit onderstation is bedoeld om het beschikbare vermogen te stabiliseren en reguleren zodat het ook de zware industrie stabiel kan faciliteren en dat verschillende apparatuur, inclusief hoogspanningsapparatuur, kan worden gebruikt zonder beschadigd te raken.

Zoals in de vorige rapportage is aangegeven zijn de werkzaamheden voor het herstel van het elektriciteitsdistributienetwerk reeds afgerond. Er zijn 325 elektriciteitspalen geplaatst en twintig transformatoren. Het netwerk is

nu overgedragen aan de eindgebruiker. Zij zijn verantwoordelijk voor het onderhoud en eventuele uitbreiding. De twintig geïnstalleerde transformatoren hebben er toe geleid dat de stroomaanlevering in het industriegebied is gestabiliseerd.

De fabrieksfabricage van het mobiele onderstation is in deze rapportageperiode voltooid. De testfase van het onderstation duurde langer dan gepland vanwege bureaucratische processen in Irak. Het onderstation is inmiddels in Hawija gearriveerd en wordt momenteel geïnstalleerd en getest. UNDP verwacht alle nog benodigde werkzaamheden betreffende het onderstation dit kalenderjaar af te kunnen ronden. Omdat de levering van het onderstation enige vertraging opliep heeft UNDP in augustus een budgetneutrale verlenging van de looptijd van het project aangevraagd tot 31 december 2022. Deze verlenging is toegekend.

Contact met de lokale autoriteiten en gemeenschap

IOM en UNDP betrekken de lokale autoriteiten en inwoners van Hawija bij de uitvoering van hun projecten om te zorgen dat deze zo goed mogelijk aansluiten op de lokale behoefte. Beide organisaties hebben regelmatig contact met de Iraakse autoriteiten op verschillende niveaus, waaronder de gemeente Hawija, de provincie Kirkuk en verschillende ministeries. Zo werkt UNDP nauw samen met de gouverneur van Kirkuk en het Iraakse Ministerie van Elektriciteit. Ook informeert UNDP de gemeente van Hawija consequent over de voortgang. IOM heeft contact met het Iraakse Ministerie voor Mijnactie en de gemeente van Hawija. IOM nodigt de burgemeester van Hawija met regelmaat uit voor besprekingen.

Projectverloop

IOM en UNDP streven ernaar de afgesproken projectdoelstellingen binnen de afgesproken tijdspaden te behalen, met een budgetneutrale verlenging voor het project van UNDP tot 31 december 2022. Zoals in de eerdere brief aan uw Kamer gemeld hebben beide organisaties op verschillende fronten vertraging ondervonden ten aanzien van hun oorspronkelijke projectplanning. Dergelijke ontwikkelingen zijn niet ongebruikelijk en beide projectorganisaties hebben ruimschoots ervaring in hoe hiermee om te gaan.

Het kabinet is zich er van bewust dat het voltooiën van werkzaamheden in deze regio uitdagingen met zich meebrengt en er ontwikkelingen kunnen optreden die de planning beïnvloeden. Voorop staat dat de hoofddoelstellingen moeten worden behaald.

Financiering

In totaal is een bedrag van \$ 5.398.323 (€ 4.424.855) aan de projecten van IOM en UNDP besteed, waarvan \$ 3.640.777 aan IOM en \$ 1.757.546 aan UNDP. Beide projecten zijn gefinancierd in twee termijnen. De eerste termijnbetalingen zijn bij de start van de projecten voldaan. Voor IOM bedroeg de eerste termijnbetaling \$ 3 miljoen, voor UNDP \$ 1.25 miljoen. Beide organisaties hebben inmiddels tevens het resterende bedrag ontvangen.

Monitoring en rapportage

Het Ministerie van Defensie heeft contractafspraken met UNDP en IOM waar monitoring en rapportage een onderdeel van zijn. Beide organisaties rapporteren ieder kwartaal over de voortgang van de projecten. Ook is er geregeld tussentijds contact tussen het Ministerie van Defensie, de

Nederlandse ambassade in Irak, UNDP en IOM over de uitvoering van de projecten. Beide organisaties zullen tevens voorzien in een eindrapportage.

Op respectievelijk 9 en 27 juni jl. heb ik ook persoonlijk kennisgenomen van de voortgang van de projecten van UNDP en IOM in de vorm van een virtueel werkbezoek. Ik bied de vaste commissie voor Defensie hierbij aan om na afronding van beide projecten een soortgelijk virtueel werkbezoek af te leggen. UNDP en IOM hebben aangegeven een dergelijk werkbezoek te kunnen faciliteren.

De toezegging aan de vaste commissie van Defensie is dat ik u, namens het kabinet, halfjaarlijks informeer over de uitvoering van de projecten en zo vaak als er relevante ontwikkelingen zijn. Ik verwacht u binnen een half jaar te kunnen informeren over de eindresultaten van beide projecten.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren